

Innholdsfortegnelse

s. 3: **1. Tekstens historiske kontekst og tilblivelse**

s. 3: 1.1. Skriftets forfatter og adressater

s. 3: 1.1.a Forfatter

s. 3: 1.1.b Situasjon for avfattelse

s. 3: 1.1.c Leserkrets

s. 4: 1.2. Forhistorie for tekstavsnittet

s. 4: 1.2.a Parallelltekster

s. 4: 1.2.b Kommentar

s. 5: 1.2.c Historisitet

s. 5: **2. Tekstens litterære kontekst og oppbygning**

s. 5: 2.1. Tekstens plassering i skriftet

s. 5: 2.1.1. Kontekstanalyse

s. 5: 2.1.2. Avgrensing

s. 6: 2.2. Tekstens oppbygning og formtype

s. 6: 2.2.1. Tekstens struktur/oppbygning

s. 6: 2.2.2. Tekstens formtype/tekstart

s. 6: **3. Detaljeksegese**

s. 6: 3.1. Situasjonsangivelse, v. 34-35

s. 7: 3.2. Spørsmålet stilles, v. 36

s. 7: 3.3. Jesus svarer med skriftsitater, v. 37-39

s. 9: 3.4. Jesus stiller de to budene i forhold til "hele loven og profetene", v. 40

s. 10: **4. Tekstens budskap**

s. 10: 4.1. Historisk og aktuelt budskap

s. 11: **Litteraturliste**

1. Tekstens historiske kontekst og tilblivelse

1.1. Skriftets forfatter og adressater

Her gis det en kort oversikt over innledningsspørsmålene til Matteusevangeliet, slik at man forstår teksten bedre.

1.1.a Forfatter

Teksten er fra “evangeliet etter Matteus”. Denne overskriften ble føyd til etter skriftets tilblivelse, trolig tidlig i det annet århundre. Oldkirkelig tradisjon holder apostelen Matteus som forfatter, men nyere forskning har funnet argumenter mot dette. Et av disse er at Matt synes å ha brukt Mark som kilde for sin fremstilling av Jesu virke. Han gjengir i så måte sin egen kallelse (9:9-13) ganske nøyaktig etter Mark (Mark 2:13-17), som er merkelig dersom forfatteren var øyenvitne til begivenhetene han skildret. Her er den såkalte to-kildehypotesen brukt for å forklare likeheter og forskjeller mellom de synoptiske evangeliene (Matt, Mark og Luk). Man tenker at Matt og Luk har brukt Mark som kilde, men de har også hatt en felles (muntlig?) kilde uavhengig av Mark, Q-kilden (tysk quelle = kilde). I tillegg har Matt og Luk hvert sitt særstoff som ikke finnes i de andre evangeliene. Et annet argument mot apostelen som forfatter, er at den eneste overleverte teksten er på gresk, mens apostelen Matteus må, etter tradisjonen, ha skrevet evangeliet på hebraisk (evt. arameisk).

Det er for øvrig en lang tradisjon for å anta at apostelen Matteus faktisk var forfatteren bak evangeliet. I kallellesberetningen i 9:9 er det bare Matt som omtaler “tolleren” med navnet Matteus, mens Mark og Luk bruker navnet Levi. Senere i evangeliet (10:3) omtales apostelen Matteus som tollere, mens Mark og Luk ikke nevner noe om dette. Apostelen Matteus skal, etter oldkirkelig tradisjon, ha hett Levi Matteus, og vært tollere før han fulgte Jesus (dette er en teori for å forklare forholdet Matteus/Levi). De oldkirkelige kildene som fremholder apostolisk forfatterskap bygger på biskop Papias fra Hierapolis (ca år 130 e.Kr.) sine uttalelser.

Jeg tar ikke her stilling til hvorvidt apostelen Matteus er forfatter eller ikke, da det er vanskelig å si noe sikkert om dette.

1.1.b Situasjon for avfattelse

Evangeliet dateres til etter år 70, da forfatteren synes å ha kjennskap til Jerusalems ødeleggelse i det året (jf. 22:7). Det må også ha blitt skrevet etter Mark (år 60), men før år 100, da det brukes i flere skrifter fra tiden rundt århundreskiftet. Det er sannsynligvis skrevet i tidsrommet 75-90 i Antiokia i Syria. Dette antar man fordi biskop Ignatius av Antiokia sannsynligvis er den første som gjør bruk av evangeliet.

1.1.c Leserkrets

Det er tydelig at leserne av Matt er jødekristne, bevisst sin jødiske arv, men som er del av en kirke som er “stilt utenfor” synagogen, og med et noe anstrengt forhold til sine jødiske

landsmenn. Med en rekke skriftsitater forutsettes GT kjent for leserne, med hensikt å vise at evangeliet er oppfyllelsen av GTs løfter. Man regner med at leserkretsen var gresktalende, da evangeliet er skrevet på gresk.

(Hvalvik 1999, s. 212-213 og Kvalbein 2009a, s. 35-39)

1.2. Forhistorie for tekstavsnittet

Med parallelltekster fra Mark og Luk, kan tekstavsnittet (perikopen) settes opp i en synoptisk fremstilling.

1.2.a Parallelltekster

MATT 22:34-40	MARK 12:28-31	LUK 10:25-28
<p>34 Da fariseerne hørte at han hadde stoppet munnen på saddukeerne, kom de sammen. 35 En av de lovkyndige blant dem ville sette ham på prøve og spurte: 36 «Mester, hvilket bud er det største i loven?» 37 Han svarte: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand. 38 Dette er det største og første bud. 39 Men et annet er like stort: Du skal elske din neste som deg selv. 40 På disse to bud hviler hele loven og profetene.»</p>	<p>28 En skriftlærd, som hørte dette ordskiftet og forstod hvor godt Jesus hadde svart, gikk bort til ham og spurte: «Hva er det første av alle bud?» 29 Jesus svarte: «Det første bud er dette: <i>Hør, Israel! Herren vår Gud, Herren er én</i>, 30 og du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand og av all din kraft. 31 Det andre er dette: <i>Du skal elske din neste som deg selv</i>. Ikke noe bud er større enn disse to.»</p>	<p>25 Da stod en lovkyndig fram og ville sette Jesus på prøve. «Mester,» sa han, «hva skal jeg gjøre for å få evig liv?» 26 «Hva står skrevet i loven?» sa Jesus. «Hva leser du der?» 27 Han svarte: «<i>Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din kraft og av all din forstand, og din neste som deg selv.</i>» 28 Da sa Jesus: «Du svarte rett. Gjør det, så skal du leve.»</p>

1.2.b Kommentar

I Matt brukes v. 34-36 til å innlede og stille spørsmålet. I Mark brukes bare v. 28. I Matt 34 omtales både fariseere og saddukeere, mens i Mark 28 er Jesus i samtale med “en av de skriftlærde”. I Matt 36 lyder spørsmålet “hvilket bud er det *største* i loven?” mens i Mark 28 spørres det om hvilket bud som er det *første* av alle bud. Når Jesus siterer loven, heter det i Matt 37 “[...]og av all din forstand,” mens det i Mark 30 står “[...]og av all din forstand og av all din

kraft.” Luk 27 bytter om på rekkefølgen til Mark med “*kraft og forstand*“. Mark 29 er særstoff, det samme er avslutningen hos Matt, v. 40.

Hos Matt får man et inntrykk av at de to samtalepartnerne står i konflikt med hverandre. Hos Mark fortsetter samtalen med den skriftlærdes positive bekreftelse på Jesu svar. Jesu respons er da at den andre “ikke er langt borte fra Guds rike” (Mark 12:32-34). Dette er i Mark ikke en stridssamtale, men en skolesamtale, hvor tilhøreren er positivt interessert i Jesu lære. Det samme kan sies om Luk, der den skriftlærde selv formulerer svaret, og lager en innledning til liknelsen om den barmhjertige samaritan (selv om spørsmålet i utgangspunktet stilles for å sette Jesus på prøve). Her spør for øvrig den skriftlærde ikke om det største bud, men hvordan man skal arve evig liv.

1.2.c Historisitet

Det kan se ut som at Jesus har gitt dette svaret i virkeligheten, men når Luk setter det inn i en så ulik kontekst som Matt og Mark, kan man betvile historisiteten til hendelsen som den er beskrevet i Matt. Det er imidlertid ingen grunn til å betvile skriftsitatets historisitet som Jesus-ord.

2. Tekstens litterære kontekst og oppbygning

2.1. Tekstens plassering i skriftet

2.1.1. Kontekstanalyse

Vi kan dele inn Matteusevangeliet på følgende måte:

- I. 1:1-2:23 Jesu barndom
- II. 3:1-4:11 Forberedelse til Jesu virke
- III. 4:12-25:46 Jesu offentlige gjerning
- IV. 26:1-27:66 Jesu lidelse og død
- V. 28:1-20 Jesu oppstandelse og himmelfart

Vår perikope befinner seg ganske sent i del III, “Jesu offentlige gjerning”. Jesus er på tempelplassen i Jerusalem og underviser folket for siste gang før lidelseshistorien begynner. Blant dem som hører på, er mange skriftlærde, fariseere og saddukeere, og det er en av dem som kommer for å sette ham på prøve.

2.1.2. Avgrensning

Før vår perikope, er det et avsnitt om “de dødes oppstandelse” (22:23-33). Jesus får spørsmål om

hvorvidt man er gift etter oppstandelsen. Han avviser dette, og vår perikope innledes med “*Da fariseerne hørte at han hadde stoppet munnen på saddukeerne[...]*”. Slik blir det en naturlig sammenheng med det forestående avsnitt. Samtidig er det en klar avgrensning, da det tydelig er en ny problemstilling som blir presentert. I v. 41 er det Jesus som stiller spørsmål til fariseerne, om hvem de tror Messias er. Skiftet av problemstilling lager en klar bakgrunnsfor perikopen.

Det er tydelig at teksten Matt 22:34-40 er en selvstendig enhet.

2.2. Tekstens oppbygning og formtype

2.2.1. Tekstens struktur/oppbygning

Perikopen har form av en dialog med en situasjonsangivelse, et spørsmål og et svar. Den kan deles opp slik:

1 v. 34-35 Situasjonsangivelse

2 v. 36 Spørsmålet stilles

3 v. 37-39 Jesus svarer med skriftsiter

4 v. 40 Jesus stiller de to budene i forhold til “hele loven og profetene”

Høydepunktene er Jesu henvisninger til GT, v. 37 og 39.

2.2.2. Tekstens formtype/tekstart

Teksten er en dialog mellom Jesus og en lovkyndig fariseer. Den lovkyndige stiller Jesus et spørsmål om lovtolkning, og Jesus svarer med konkrete bibelsiter. Han bruker *sjema* (Deut 6:5), og budet om nestekjærlighet (Lev 19:18). Begge disse var sentrale bud i samtiden.

Jesu svar lager en parallellisme;

Første skriftsitat

Generell uttalelse om dette bud

Andre skriftsitat

Generell uttalelse om disse to bud (Allison & Davies 2004, s. 235)

Teksten har form som en stridssamtale mellom to skriftlærde, hvor den ene forsøker å sette den andre ut av spill, med utgangspunkt i hva skriften sier. Denne formen finner man igjen flere steder i NT, for eksempel Matt 4:1-11, 9:1-17, 12:1-14 og 22:15-46, Mark 7:1-13, 10:1-9, 12:27f, Luk 4:1-13, 5:17f og 10:25-37.

3. Detaljeksegese

3.1. *Situasjonsangivelse, v. 34-35*

Versene er Markusstoff, men Matt har valgt å vinkle samtalen som en stridssamtale der Mark har fremstilt den som en skolesamtale, hvor tilhøreren er positivt interessert i Jesu lære. Dette reflekterer kanskje forfatterens anstrengte forhold til jøder? Hos Luk, som hos Matt, stilles det også spørsmål for å sette Jesus på prøve, men samtalen utarter seg annerledes og får et positivt utfall.

Saddukeerne og fariseerne var to politiske grupper som på Jesu tid lå i bitter strid med hverandre. De to forskjellige partiene syntes likevel det var nødvendig å samarbeide om å få ryddet av banen den trusselen Jesus representerte.

De to retningene stod sterkt i samtiden, de respekterte begge loven, men skilte seg ut når det gjaldt tolkning og politikk. Betegnelsen “fariseer” kan antyde at de var *skilt* eller *avsondret* fra resten av samfunnet. Dette blir uriktig, da man tenker at de var et ekspansivt borgerlig parti. De la vekt på levittisk renhet som det viktigste i lovtolkningen, og hadde en rekke forskrifter og regler å forholde seg til for å unngå å komme i kontakt med noe “urent”. Saddukeerne var mer pragmatiske og jordnære, de ville følge loven alene, og ikke alle de rabbinske og fariseiske renhetsforskriftene. Det var også de som hadde tettest samarbeid med romerne (Råmunddal 2002).

Det er bare her Matt bruker ordet “lovkyndig” (*nomikos*) om de skriftlærde. Ellers brukes dette ordet bare av Luk. Ordet “skriftlærd” eller “lovkyndig” kan betegne både en fariseer og en saddukeer, da det er snakk om en som har gått lang tid i lære for å bli ekspert i fortolkning av Loven. De to forskjellige partiene blir da ulike retninger innen lovtolkning (Kvalbein 2009b, s. 169-170).

3.2. *Spørsmålet stilles, v. 36*

Med lovens 613 bud (248 påbud og 365 forbud), er det ikke rart samtiden hadde et behov for å avgjøre hvilket som var det viktigste/største/første av dem. Det var nok et merkbart behov for forenkling og hjelp til helhetsforståelse. Jødene kategoriserte budene som små eller store, og som lette eller tunge (5:18 og 23:23). Man kan forestille seg at det tok mye tid å skulle huske på og forholde seg til alle disse forskriftene i hverdagen.

Det kommer frem av de to forestående versene at spørsmålet blir stilt for å “sette Jesus på prøve.” Den lovkyndige hadde nok i tankene å legge en felle for Jesus; dersom han trekker frem

et enkelt bud, kan han bli beskyldt for å mangle respekt for hele loven. Hvis han derimot svarer at alle er like viktige, vil det ramme hans egen lære og opptreden (Kvalbein 2009b, s. 170).

Jesus tiltales som “Mester,” et uttrykk for ydmykhet og anerkjennelse. Men samtidig vet Jesus at fariseeren henvender seg til ham i et forsøk på å målbinde ham (jf. 22:18).

3.3. Jesus svarer med skriftsitater, v. 37-39

Både *sjema*; budet om å elske Herren med udelt hjerte, sjel og forstand (Deut 6:5), og budet om nestekjærlighet (Lev 19:18) var anerkjente og sentrale bud allerede på Jesu tid. Jesus var for øvrig den første som sammenstilte de to som like store og viktige. Det finnes noen paralleller i samtidens jødiske tradisjoner, men der fremheves ikke budene på samme måte som i Jesu programmatisk uttalelse, men mer som en rettesnor for riktig livsførsel etter Herrens vilje. Jesu svar i perikopen har dermed fått stor betydning for urkirkens forståelse av Guds ønsker for menneskene. At det i Luk gis som svar på hvordan man arver evig liv, kan gi et tydelig signal om dette (Müller 2000, s. 464). I GT er det få antydninger om en slik sammenstilling, men i Ordsp 14:31 er det tydelig at man “*ærer Gud ved å være mild mot de fattige*”.

Sjema var på Jesu tid - og er fortsatt - den hebraiske trosbekjennelsen. Den resiteres to ganger daglig, og blir blant annet brukt av jøder på dødsleiet som “de siste ord”, og når foreldre ber aftenbønn med barna (wikipedia). Matt har valgt å utelukke første del av bønningen (Deut 6:4) i motsetning til Mark - som understreker det programmatisk i Jesu svar. Det finnes paralleller i GT (Deut 10:12, 2 Kong 23:25 og Mi 6:8 jf. Matt 9:13) - men viktigst - var *sjema* en nøkkeltanke i Jesu forkynnelse. Dette ligger til grunn for Jesu tre fristelser i ørkenen (4:1-11) og liknelsen om såmannen (13:3-8 og 19-23).

Sitatet fra GT lyder; “*Hør, Israel! Herren er vår Gud, Herren er én. Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din makt.*”

Innen jødisk tradisjon tolkes de tre delene av bønningen hver for seg:

Med *hjerte* menes det at mennesket skal elske Gud, og bare Ham. Det kan ikke tjene to herrer (4:10, 12:25-37, Deut 6:13-15). Det skal også elske Herren mer enn medmennesker (10:37, Gen 22).

Med *sjel* er det snakk om livet i seg selv, og viljen til martyrium for troens skyld (5:11-12, 10:16f, 24:9)

Med *makt* (eller *kraft*) menes det man skal elske Gud mer enn formue og eiendom (6:19f, 13:44-46) Jeg tolker det også dit hen at dersom man er heldig å ha formue og eiendom, skal man forvalte den i det godes tjeneste, at man dermed ikke ofrer sin makt, men heller velger å bruke den til å tjene Herren. Det samme kan sies om Matt sitt ordvalg; *forstand*, i stedet for makt/kraft. Alle tre begrepene; *kraft*, *makt* og *forstand*, er - dersom man tror på en Skaper - gaver man har fått fra Gud, og skal derfor brukes i Hans tjeneste. Forstand kan også forstås som menneskets forvaltende fornuft (Müller 2000, s. 464). På den måten er det ingen polemikk i bruken av ordene *makt/kraft* og *forstand*.

Hvis de tre leddene ikke tolkes hver for seg, men heller som tre parallelle uttrykk for samme sak, forteller budet oss at kjærligheten til Gud skal være hel og udelt. Kjærligheten skal være den eneste drivkraften for å leve etter Hans vilje, og ikke frykt for straff. Man skal oppriktig ønske belønningen det medfører å få en plass ved “Herrens bord“, fremfor å frykte alternativet. Man skal tjene Ham uten baktanker, egoisme og hykleri. Det er her ikke snakk om en kjærlighet som “påbys”. Det blir paradoksalt med menneskelige oppfatningsrammer, da “kjærlighet” er et følelsesbestemt begrep. Kjærlighet er en helhetsholdning, vilje og handling. Guds kjærlighet er utvelgende, tilgivende og skjenkende. Menneskets kjærlighet til Gud viser seg i glad og takknemlig tilbedelse og lydighet (Dahl 1976, s. 268). Man elsker sin Skaper, derfor følger man budene Hans.

“*Dette er det største og første bud,*” sier Jesus, “*men det andre er like stort*”. Med dette lagde Jesus en “familie” av to skriftsteder. “Det andre” er utelukkende numerisk, altså ikke sekundært i viktighet, men i rekkefølgen det er gitt. De er begge to “det største bud“, og deres likeverdighet reflekterer deres samhörighet (Allison & Davies 2004, s. 243). Kjærligheten til Gud kommer likevel i første rekke (6:33).

Jeg skrev at menneskets kjærlighet til Gud viser seg i glad og takknemlig tilbedelse og lydighet. Dette kan høres naivt ut - dersom man ikke tar hensyn til viktigheten av det andre budet (1 Joh 4:20-21). Kjærlighet til Gud kommer til uttrykk i omsorg for medmennesker, og kjærlighet til medmennesker har sin kilde i den rette holdning til Gud (Kvalbein 2009b, s. 171). Man kan være aldri så gudfryktig og from, men det betyr lite dersom man ikke vektlegger nestekjærlighet som en leveregel.

Når samtidens jøder tolket ordet *neste* som en landsmann eller med-israelitt, tolker Jesus ordet videre (Matt 5:43-48 og Luk 10:25-37). *Ens neste* omtaler utlendinger så vel som fiender. Fordi Gud elsker mennesket ubetinget og ubegrenset, skal menneskets kjærlighet til hverandre ha samme karakter (1 Joh 4:7-21). Kjærligheten til nesten er (på samme måte som kjærligheten til Gud) en helhetsholdning som viser seg i handling. “Som deg selv” viser til at denne kjærligheten er uforbeholden (7:12). Egenkjærlighet ble ikke sett på som noe stygt eller upassende, som mange i dagens samfunn (og jantelovens hjemland) kan tenkes å mene. Her er det selvsagt og positivt at man elsker seg selv. Vi sørger for våre egne interesser, og skal på samme måte sørge for det som angår medmennesker.

Sammenhengen mellom de to bud er omdiskutert. Det er foreslått at fordi man elsker Gud - og mennesket er skapt i Guds bilde - må man elske det guddommelige i mennesket. En mer riktig antakelse er at kjærligheten til Gud impliserer lydighet mot Guds vilje, som viser mennesket hen til dets neste (Dahl 1976, s. 268). Et annet argument, anført av Theodoret av Cyrhus, er at slik *kontemplasjon* (i religiøs forstand: en form for bønn eller meditasjon) er for handling, slik er kjærlighet til Gud for kjærlighet til nesten: det første er inspirasjonen og grunnlaget for det andre. Med andre ord, vi imiterer det vi elsker; så ved å elske Gud imiterer vi Ham hvis kjærlighet er altomfattende. Luther argumenterte med at Gud ikke trenger noe som helst, så alt man gjør for Herrens skyld, skal være gode gjerninger mot nesten. Det spesielle hebraiske ordet for å elske - *w'hbt* - finnes bare tre steder i grunnteksten (Deut 6:5.11:1, Lev 19:18 og når det tales om *proselytten* (innflytteren) i Lev 19:34). Denne grammatiske likheten kan ha gjort det naturlig å kombinere de to bud (Allison & Davies 2004, s. 244).

Dekalogen (De ti bud) kan deles opp i én del som omhandler Gud (1.-3. bud) og én del som omhandler medmennesker (4.-10. bud).

“De to store bud” består også av to deler; én del om hvordan vi skal forholde oss til Gud og én del om hvordan vi skal forholde oss til andre. I 19:16-22 blir budet om nestekjærlighet føyd sammen med den delen av Dekalogen som omhandler medmennesker. Min mening er at dersom man “elsker sin neste som seg selv”; da bryter man ikke noen av de andre budene, dermed blir det heller en sammenfatning enn en tilføyning. Det samme gjelder for den første delen av Dekalogen, den som omhandler menneskets forhold til Gud. Dersom man elsker Ham av hele sitt hjerte, hele sin sjel og all sin forstand, er ikke de første tre budene en problemstilling. Som nevnt tidligere; elsker man Gud, da holder man budene Hans. Og man elsker derfor også sin neste, slik Han påbyr oss.

3.4. Jesus stiller de to budene i forhold til “hele loven og profetene”, v. 40

Dette er særstoff for Matt, og viser sannsynligvis det synet forfatteren hadde; at oppfyllelsen av loven og profetene i Kristus er et utslag av Guds frelse. Jesus sier at “*på disse to bud hviler hele loven og profetene*”. Uttrykket står her - på samme måte som i 5:17 og 7:12 - for hele GT. Det greske ordet for “hviler”, *krematai*, uttrykker at skriften er hengt opp på disse to bud og faller til jorden og dermed faller fra hverandre uten dem. I noen bibeloversettelser brukes ordet “henger” i stedet for “hviler”. Det er ikke sånn å forstå at skriften er et byggverk bygget på budene som et fundament, og at hele skriftens innhold kan avledes av det dobbelte kjærlighetsbud, men heller at loven og profetene “avhenger” av dem. De to budene er “stammen”, hvis hele skriftet er et tre. Uten budene ville resten av skriftet - grenene - bare vært en vilkårlig kvisthaug. Uten grenene er stammen bare en naken stolpe. Det Jesus svarer når han blir stilt spørsmålet om det største budet i loven, er Guds krav til menneskene. Budene sammenfatter derfor ikke Guds åpenbaring, men hvordan menneskene skal svare på åpenbaringen (Kvalbein 2009b, s. 172). Denne konklusjonen avslører hva som er Toraens grunntone; “moralsk monoteisme”, eller “teistisk humanisme”. Religion og etikk er én og samme ting. Budene er det viktigste og mest grunnleggende i loven, som på ingen måte erstatter skriftene, men som befester dens sanne mening; *elsk Herren din Gud og elsk din neste*, alt det andre er kommentarer til dette (Allison & Davies 2004, s. 245-246). Et annet, lite skriftavsnitt som loven “hviler” på, er Ordsp 3:6; “*Kjenn Ham på alle dine veier, så skal Han gjøre dine stier jevne*”. Meningen er at de to kjærlighetsbud er de to grunnbud, som alle øvrige bud og ord i skriften kan utledes av og gir tolkning og anvendelse av. Se også Jes 33:15-16, Jes 56:1, Am 5:4 og Hab 2:4 (Dahl 1976, s. 268).

4. Tekstens budskap

4.1. Historisk og aktuelt budskap

Da Jesus gav dette svaret - med sin guddommelige fullmakt - åpnet han for en ny forståelse av de mange budene i loven. "De to store bud" ble, som nevnt tidligere, svært viktig for urkirkens forståelse av Guds vilje med menneskene. Budskapet da er det samme som nå, da disse budene er en universell, evig gjeldende, konkretisering av hva Herren ønsker av oss.

1. Vi skal elske Gud med et udelt hjerte.
2. For å gjøre dette må vi leve hele livet i Hans tjeneste, etter Hans vilje.
3. Han må komme foran alt, om det så står om livet.
4. Guds største ønske for menneskene er at vi elsker hverandre ubetinget.
5. Dette gjelder alle mennesker, selv de som virker fremmede for oss.
6. Vi skylder Ham dette på grunn av Hans ubegrensede kjærlighet til oss.
7. Dette er bindeverket for hele Bibelen.

Kort forklart er vår kjærlighet til hverandre selve testspørsmålet på om vårt forhold til Gud er rett og sant (5:23-26, 18:21-35, Joh 4:20). Det dobbelte kjærlighetsbud er en tillitserklæring til mennesket fra Gud. Det er en invitasjon til å leve fullverdige, gode liv under omsorg og beskyttelse av Ham som har skapt oss og elsker oss (Kvalbein 2009b, s. 172-173).

Litteraturliste

Den hellige skrift

Bibelen

Det gamle og Det nye testamente

Det Norske Bibelselskap, 2002

Dahl, Nils Alstrup

Matteusevangeliet del 2, s. 267-269

Universitetsforlaget, Oslo 1976

Davies, W.D. og Allison D.C.

Matthew 19-28

The International Critical Commentary on the Holy Scriptures of the Old and New Testaments, s. 235-248

T&T Clark Ltd, London 2004

Hvalvik, Reidar

Den store fortellingen

Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning, s. 211-222

Det Norske Bibelselskap, 3. utgave, Oslo 2006

Kvalbein, Hans

Fortolkning til Matteusevangeliet Bind I, s. 35-39

Luther forlag, 2. utgave, Oslo 2009a

Kvalbein, Hans

Fortolkning til Matteusevangeliet Bind II, s. 169-173

Luther forlag, 2. utgave, Oslo 2009b

Müller, Mogens

Kommentar til Matteusevangeliet

Dans kommentar til Det nye Testamente · 3, s. 462-465

Aarhus Universitetsforlag, Århus 2000

Råmunddal, Lars

Kompendium: Nytestamentlig samtidshistorie, et sammendrag

Ansgar Teologiske Høyskole, 2002

Wikipedia

http://en.wikipedia.org/wiki/Shema_Yisrael